

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 442
van **YASMINE KHERBACHE**
datum: 25 maart 2016

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Deradicaliseringsprogramma's - Structurele aanpak

Onder deradicaliseringsprogramma's kunnen verschillende zaken begrepen worden.

De deradicaliseringsprogramma's in gevangenissen (1) waarover ik reeds eerder een schriftelijke vraag (nr. 365 van 24 februari 2016) stelde aan minister Vandeurzen.

Daarnaast (2) zorgen de instanties binnen de integrale jeugdzorg voor ondersteuning en begeleiding van minderjarigen. Ook over de deradicaliseringsprogramma's voor minderjarigen in dit kader stelde ik aan minister Vandeurzen een schriftelijke vraag (nr. 321 van 4 februari 2016).

Justitiehuizen (3) zorgen dan weer voor ondersteuning van meerderjarigen in een gerechtelijk traject in het naleven en uitvoeren van hun voorwaarden (zie schriftelijke vraag aan minister Vandeurzen, nr. 364 van 24 februari 2016).

En tot slot (4) zijn er de trajecten in het kader van de preventieve aanpak. In bepaalde steden nemen hiervoor de lokale besturen de regie in handen (zie schriftelijke vraag aan minister Homans, nr. 412 van 3 maart 2016). Die trajecten worden afgelegd op basis van vrijwilligheid.

Uiteraard zijn deradicaliseringsprogramma's per definitie programma's 'op maat'. Dit mag een structurele aanpak echter niet in de weg staan.

- 1) Over het derde punt, met name de justitiehuizen die voor ondersteuning van meerderjarigen in een gerechtelijk traject zorgen in het naleven en uitvoeren van hun voorwaarden, lezen we in de media af en toe dat dat de rechter een deradicaliseringsprogramma of -cursus oplegt.

Graag had ik hierover meer details vernomen.

- a) Hoeveel personen kregen in Vlaanderen sinds 1 januari 2015 een deradicaliseringsprogramma- of cursus (of aanverwante) opgelegd door de rechter?

Graag daarbij:

- een evolutie door de tijd;
- een onderverdeling volgens het bevoegde justitiehuis;

- een onderscheid naargelang de aard van de begeleidingsopdracht (vrijheid onder voorwaarden, penitentiaal verlof, elektronisch toezicht, voorlopige invrijheidstelling, voorwaardelijke invrijheidstelling, ...).

b) Wat was de inhoud van deze deradicaliseringsprogramma's?

- Graag een zo precies mogelijk overzicht van de inhoud opgelegde deradicaliseringsprogramma's.
- Werd de inhoud ervan grotendeels bepaald door de onderzoeksrechter / raadkamer / ... , of werd de inhoud ervan eerder ingevuld door o.a. de justitiehuizen?
- Wordt er vervolgens, bij de invulling van het opgelegde deradicaliseringsprogramma dus, gebruik gemaakt van de trajecten die steden en gemeenten hebben ontwikkeld? M.a.w. kunnen de trajecten van steden en gemeenten, die normaal gezien op vrijwillige basis gevolgd kunnen worden, ook opgelegd worden door onderzoeksrechter / raadkamer, eventueel in samenspraak met de justitieassistent?

Zo ja, hoe vaak gebeurde dat?

Zo ja, worden er in dat geval ook trajecten opgelegd bij een stad of gemeente waar betrokkene niet woont? Wat gebeurt er indien er in de buurt van de woonplaats van betrokkene geen traject door stad of gemeente wordt aangeboden?

Hoe wordt deze eventuele praktijk tot dusver geëvalueerd?

Wordt er eventueel, bij de invulling van het opgelegde deradicaliseringsprogramma dus, gebruik gemaakt van eventuele trajecten ontwikkeld door de Vlaamse overheid (bijvoorbeeld wanneer er geen lokaal traject bestaat)? Als een dergelijk Vlaams traject / een dergelijke Vlaamse cursus niet bestaat, wordt dit dan als een manco beschouwd, en zal dit nog ontwikkeld worden?

Volstaat het huidige arsenaal aan trajecten om invulling te geven aan door de rechter opgelegde deradicaliseringsprogramma's en -cursussen (en aanverwanten)?

2) Over het vierde punt, met name preventieve trajecten heb ik volgende vragen.

- a) Kan de minister een volledig overzicht geven van de lokale besturen die een deradicaliseringstraject voorzien?
- b) Zorgt de Vlaamse overheid hier voor een monitoring? Indien zo, welke instantie doet dit? Hoe gebeurt dit? Indien niet, waarom niet?
- c) Wordt het volledige Vlaamse grondgebied 'gedekt' door de trajecten voorzien door lokale besturen?
- d) Welke trajecten zijn er voor personen waarvoor een gelijkaardig traject wenselijk zou zijn, maar die niet op het grondgebied van een stad of gemeente wonen die een dergelijk traject aanbieden?

- e) Welke trajecten, waarin door andere instanties dan steden en gemeenten wordt voorzien, bestaan er in deze preventieve fase?
- 3) Zijn er andere vormen van deradicaliseringsprogramma's die in de opsomming bovenaan vergeten werden? Op welke manier draagt de Vlaamse regering tot deze eventueel vergeten vormen bij?
- 4) Hoe evalueert de minister het naast elkaar bestaan van de verschillende vormen van deradicaliseringsprogramma's? Is er voldoende afstemming? Wordt dubbel werk vermeden? Is men voldoende van elkaar op de hoogte?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Liesbeth Homans (452) en Jo Vandeurzen (442).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 442 van 25 maart 2016

van **YASMINE KHERBACHE**

1. Uit de getuigenissen van experts op de hoorzitting, in de resolutie en in de commissie deradicalisering in het Vlaams Parlement blijkt dat internationaal erkend wordt dat deradicalisering maatwerk is, geïndividualiseerd en met betrokkenheid van meerdere actoren uit diverse expertise: tewerkstelling, re-integratie, opleiding, sociale context, aandacht voor gezin, tegendiscours vanuit de islamconsulent,... Dat is net wat we in Vlaanderen en wat de justitieassistenten doen, ook inzake deradicalisering: inzetten met verschillende actoren op diverse terreinen. Er bestaat niet zoiets als een generiek deradicaliseringsprogramma. De opvolging, telkens na een opdracht vanuit een rechter of een rechtbank, gebeurt door de justitieassistent zeer gericht en ondersteunend, een werkwijze die gevolgd wordt in alle dossiers. De voorwaarden die opgelegd worden kunnen zowel politieel zijn of betrekking hebben op de verschillende levensdomeinen.
- 2
 - a. Vilvoorde, Antwerpen en Mechelen begeleiden al langer individuele casussen. Gent, Maaseik, Genk, Menen, Zele, Oostende en Aalst zijn recent gestart of startend.
 - b. VVSG vzw organiseert in het kader van het project intervisiewerkgroepen voor de lokale besturen met een lokaal preventief beleid inzake radicalisering en voor de casemanagers. Op die manier wordt informatie uitgewisseld en de aanpak van dergelijke trajecten gedeeld. Het Agentschap Binnenlands Bestuur neemt deel aan de werkgroep preventie en wordt op deze wijze ook geïnformeerd over de lokale werking. De monitoring gebeurt dus door VVSG vzw en het Agentschap Binnenlands Bestuur. Op termijn zullen in de dynamische databank voor de specifieke opvolging van de FTF's en de Joint Information Box de nodige maatregelen en acties ten aanzien van prioritair op te volgen radicaliserende individuen of terugkeerders worden opgenomen. In afwachting van deze databank, en die info die daaruit kan worden gegenereerd, vraagt VVSG vzw en het Agentschap Binnenlands Bestuur de info over de trajecten die door de lokale besturen worden geïnitieerd zelf op.
 - c. Er zijn op dit ogenblik een 40 steden en gemeenten in Vlaanderen door de problematiek van foreign terrorist fighters (FTF) gevat waarvan 14 gemeenten met 1 vertrekkende. De steden en gemeenten met een grotere problematiek hebben ondertussen ook partnertafels of een vorm van casusoverleg georganiseerd of zijn in opstart. Op Genk na krijgen alle gemeenten hiervoor ook middelen op basis van de projectoproep die Minister Homans vorig jaar heeft gelanceerd (zie ook antwoord op vraag a).
 - d-e. In steden en gemeenten waar er geen casusoverleg wordt georganiseerd, kan het reguliere welzijns-, jeugd-, onderwijs-, opleidings- en tewerkstellingsaanbod met deze personen aan de slag indien ze geconfronteerd worden met de problematiek van radicalisering, net zoals bij andere problematieken.
3. De opgesomde trajecten zijn volledig.
4. We willen nogmaals benadrukken dat er niet zoiets bestaat als een uniform 'deradicaliseringsprogramma'. In se is elk van de 4 bovengenoemde trajecten

maatwerk waarbij steeds het reguliere aanbod wordt ingezet en waarbij wordt gekeken welke onderliggende problematieken een antwoord vergen. Er is dus geen sprake van naast elkaar bestaande deradicaliseringsprogramma's. Er is sprake van maatwerk en begeleidingen afgestemd op individuele noden.

Er is zeker overleg en afstemming op beleidsniveau over de begeleiding in het kader van radicalisering tussen de afdelingen Jongerenwelzijn, Welzijn en Samenleving (beleidscoördinatoren gevangenen), Justitiehuizen, Beleidsontwikkeling en het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Voor wat betreft de lokale besturen gebeurt de intervisie over hun trajecten binnen de werkgroepen in de schoot van de VVSG (zie antwoord op vraag 2 b).